

Sestoupí na tebe Duch svatý a moc Nejvyššího tě zastíní

Text: čtení + Iz 9,5

j+s 24.12.2014

čtení: Lk 1,26-38

Štědrý den

písně: 294 Svítá 339 655 304 281

Dívka jménem Marie kouká, najednou před ní stojí Boží pošťák, takřečený anděl. Přivětivě ji pozdravil a prý že jí musí říct něco navýsost důležitého. Sdělil jí, že se chystá veliký nebeský projekt, aby se lidi konečně vymanili ze spárů zla (i toho zla, které si pořízují sami). Až potud nic nového, Bůh lidi nasměroval k dobrému odedávna, jenže lidský rod dokázal zhatit už ledacos. Takhle to dál nejde (naznačil Boží posel), Bůh se rozhodl lidem pomoci ještě jinak než dosud.

Dívka Marie to vyslechla a byla docela ráda, že se tak Bůh rozhodl. Ale přece jen se jí zdálo, že to má háček, vlastně aspoň tři háčky. Háček první: To už říkali proroci mnohokrát, že Bůh zasáhne a změní to tu k lepšímu, a pořád nic – takže jak poznám, milý Gabrieli, že tentokrát je to už vážně ten pravý projekt na záchranu? Vždyť už lidi pomalu nebaví chodit do kostela, říkají, že to jsou jen plané řeči a sliby-chyby, ale život vypadá jinak. Háček druhý: Zní to všechno moc hezky, co říkáš, ale vůbec netuším, jak by to mělo probíhat a vypadat, vždyť si to člověk ani neumí představit. A háček třetí: To je dobře, že se Bůh rozhodl zachránit svět, a já ti věřím, Gabrieli, že se tak rozhodl, kéž by to brzy udělal, ale jak mu v tom můžu pomoci já, tak to opravdu netuším ani v nejmenším.

Anděl odpověděl poněkud zastřeně: "Sestoupí na tebe Duch svatý a moc Nejvyššího tě zastíní."

Sestoupí na tebe Duch svatý. Ta věta je vlastně dost málo srozumitelná (tím víc bývá citována a parodována), ale vyrozumíme z ní přinejmenším to, že se tu bude dít něco, co poněkud přesahuje naše možnosti, ba i chápání.

Zmínil jsem ty tři háčky, které v tom Marii (možná) nehrály. První: kolikrát už proroci přinesli Boží vzkaz, třeba něco jako "Jsem stále s vámi; ani smrt ani život, příjemné chvíle ani životní horory ani nic jiného vám teď ani v budoucnu nemůže vzít mou přítomnost a mou lásku." Kolikrát

už proroci a jiní poslové něco takového řekli, ale po pravdě řečeno důkazy nikde žádné a lidi už na jejich slova moc nedají (a těžko jim to mít za zlé).

"Jak mám poznat, milý Gabrieli, že teď už je to doopravdy ono?"

Odpověď asi tušíte: vždycky to bylo doopravdy, u Boha problém nebyl, ten je jinde, u lidí. Porucha je na našem přijímači. Což se těžko přiznává, snazší je podat reklamaci. Mnohem snáz se zakřičí, že je to krám, než bych si přiznal, že s ním neumím zacházet. Že se svou vlastní duší neumím zacházet, Boží naději do ní neumím pustit, zaplnil jsem ji malichernostmi a teď mi tam ta zpráva o Božím království nepasuje, nemám na ni v duši vhodný regál.

Věta "sestoupí na tebe Duch svatý" znamená, že mi dojde, že Boží království není záležitost k uložení do regálu, do systému, ale že je to bláhová naděje, která se kupodivu stane opravdickou skutečností a úplně mně předělá život.

Háček druhý: Vůbec si to neumím představit (jak se ta Boží naděje uskuteční). Ovšem nikde není psáno, že uskutečnit lze jen to, co si dokážu představit. A navíc lidská představivost poněkud bloudí. Že si bude hrát vlk s beránkem, jak zpíval jeden prorok, tomu se věří vsutku těžko; že se najde elixír věčného mládí, tomu lidi uvěří snáz.

Nebo uvěří aspoň tomu, že kdo je mlád, je na tom líp než staří; a že bohatí a zdraví jsou na tom líp než chudí a nemocní – opravdu? V něčem jistě ano, ale není to náhodou tak, že opravdu šťastni jsou (aspoň před Bohem) lidé chudí duchem, lkající, tiší a žíznící po spravedlnosti?

Boží záměr s lidskou spásou není neuskutečnitelný, v tom háček není – je v tom, že se neumím vymanit z mantinelů své představivosti, ze systému regálů a škatulek, co jsem si je nadělal v duši. "Sestoupí na tebe Duch svatý" znamená, že i tady se přede mnou otevrou netušené dveře a porozumím výšinám i pádům života jinak než dosud.

Třetí háček: "A i kdyby – i kdyby se Bůh skutečně rozhodl zachránit celý tenhle svět, není mi jasné, co bych v tom mohla být platná já." Nepochybně máte zkušenost, jak těžko člověk něco změní a prosadí proti vůli a zvyklostem jiných – někdy i ve vlastní rodině, natož pak

v politice, tam je bezmoc jednoho skoro hmatatelná. A zachránit celý svět? Děti o něčem takovém třeba někdy snívají a stihnou v tom snění být v hlavní roli, ale s přibývajícimi zkušenostmi už to bývá jinak. Marii nejspíš zaskočilo, že by v tak důležitém dění měla být důležitá i ona, a přitom jen tím, že přivede na svět potomka. “Sestoupí na tebe Duch svatý” znamená, že člověk udělá, co je třeba (navštíví utrápeného, podá žíznivému vodu, postará se o nemohoucího, stará se o dítě), třeba jen samozřejmou maličkost dělá (byť někdy únavnou), a ono je to v Božím záměru záchrany tuze důležité, víc, než bychom mysleli.

**P**ak se to stalo, Pán nebes i země se narodil jako kterýkoli jiný člověk. Žádné usmívající se dítko s žezlem v ruce jako na středověkých malbách, nýbrž úplně obyčejné mimino. Nebeští zástupové mu provolávali slávu, ale na zemi si toho dohromady nikdo nevšiml. Nikdo si ho nespojoval s Božím spasením: všichni vyhlíželi někoho jiného, kdo by odpovídal jejich utkvělým představám... Tenhle spasitel je nezaujal: sice s nimi sdílel všechna životní rizika a obtíže, ale to jim nepřípadlo moc nebeské. A tak si (mnozí) ani nevšimli, co se to vlastně stalo: že je nám Bůh blízko v úplně všech situacích mezi narozením a hrobem.

Uplynulo od těch časů nějakých dvacet století, naše část světa se mezitím oblékla do křesťanského hávu a pak se z něj zase začala svlékat, ale ta otázka – jak odpovíte na Boží namlouvání, když si vás Bůh vyvolil a zamiloval – ta se nezměnila a míří na vás osobně. A když se to ve vás narodí (to, čemu se říká víra), pak se třeba pozorněji zaposloucháte a uslyšíte andělský zpěv, ten vzkaz od Boha určený právě pro vás:

“Jsem stále s vámi, na vrcholech i v hlubinách vašeho života. Smrt ani život, příjemné chvíle ani životní horory ani nic jiného vám ani teď ani v budoucnu nemůžou sebrat mou přítomnost s vámi a mou lásku k vám. Není na světě moci, jež by vás mohla odloučit od lásky Boží, která je v tomhle dítěti. Když tohle dítě přijmete, obrátí vám to život naruby: už nebude vzhůru nohama, už bude naplněný láskou a pokojem. A Boží pokoj, který je větší než náš rozum a trumfne i všechny naše představy, Boží pokoj ať ochraňuje vaše srdce, vaše plány i vzpomínky, úmysly i naděje už napořád v Ježíši Kristu.” Amen.